Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2476/2024
28.05.2025. године
Б е о г р а д

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Јовановић, адвокат из ..., против туженог „Србијаautопут“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Игор Јањић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1154/24 од 15.05.2024. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1154/24 од 15.05.2024. године у преиначујућем делу и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Бујановцу П1 94/23 од 19.02.2024. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неплаћене увећане зараде на име прековременог рада за период од јула 2018. године, закључно са јуном 2020. године, исплати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неплаћене увећане зараде на име ноћног рада за период од јула 2018. године, закључно са јуном 2020. године, плати појединачне месечне износе, са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединог месечног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка плати износ од 209.786,00 динара, са законском затезном каматом од дана и звршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1154/24 од 15.05.2024. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке у погледу досуђене накнаде штете због неисплаћене увећане зараде на име прековременог рада за период од јула 2018. године, закључно са децембром 2018. године, и у делу става другог изреке у погледу досуђене накнаде штете због неисплаћене увећане зараде на име ноћног рада за период од јула 2018. године закључно са децембром 2018. године и жалба туженог у том делу одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена

је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев за накнаду штете због неисплаћене увећане зараде на име прековременог рада за период од јануара 2019. године закључно са јуном 2020. године. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев за накнаду штете због неисплаћене увећане зараде на име ноћног рада за период од јануара 2019. године, закључно са јуном 2020. године. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 182.650,93 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, док је одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка преко наведеног износа до износа досуђеног првостепеном пресудом, са каматом.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначујућем делу, ревизију је благовремено изјавио тужилац, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 … 10/23) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код туженог на одређено време (почев од 23.07.2018. године, а најдуже до 30.09.2018. године), због повећаног обима посла на пословима „... аутопута 4. категорије у РЈ ...“, на основу Уговора о раду од 23.07.2018. године, које је продужено (најдуже до 30.06.2020. године) на основу Анекса уговора о раду бр 2 од 11.12.2018. године. Решењем туженог од 30.06.2020. године, тужиоцу је престао радни однос код туженог са даном доношења решења, због истека времена на који је заснован. Уговорено је да тужилац ради 8 сати дневно, односно 40 сати недељно (члан 7. уговора о раду). Из страначког исказа тужиоца и саслушаних сведока утврђено је да је у спорном периоду тужилац радио као ... – ... у згради „...“ у ..., а његово радно време је било организовано тако да је радио непрекидно 24 сати, слободан би био 48 сати, тако да је у просеку имао 10 радних дана месечно, односно 240 сати рада месечно, од чега 80 сати ноћног рада. Вештачењем преко вештака економско-финансијске струке, утврђено је да је тужени евидентирао тужиоцу редовно осмочасовно радно време од понедељка до петка, док је тужилац суботом и недељом био слободан и није радио, а да је тужилац остварио часове прековременог и ноћног рада који му нису плаћени (имајући у виду наводе тужиоца и саслушаних сведока о распореду рада тужиоца). Из исказа вештака утврђено је да тужени уредно евидентирао време тужиоца и то на радним листама, а не и у обрачунима зараде, тако што је у свим тим радним месечним листама уписивао за сваки радни дан осмицу или неки мањи број колико је тужилац радио тог дана. У доказном поступку тужени је доставио карнете о присуству тужиоца на раду за период од јануара 2019. године, закључно са јуном 2020. године.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, с позивом на одредбе чланов 52., 62. став 1. и 108. став 1. тачке 2. и 3. Закона о раду и члана 37. став 1. Посебног колективног уговора за делатност из путне привреде Републике Србије. Ово стога што је из страначког исказа тужиоца и исказа саслушаних сведока, чијим исказима је поклонио веру, и оценом налаза и мишљења судског вештака утврдио да је тужилац у утуженом периоду радио прековремено и ноћу, који рад му тужени није платио, док евиденцију туженог о присуству тужиоца на раду (карнети – обрачунски налози) није прихватио, јер је у супротности са доказима на којима је засновао своју одлуку.

Другостепени суд је одбио жалбу тужене и делимично потврдио првостепену пресуду у делу којим је одлучено о потраживању тужиоца период од јула 2018. године закључно са децембром 2018. године, а за који је тужлац доказао да је радио прековремено и ноћу, док тужени није доставио евиденције о присуству тужиоца на рад, с позивом на правило о терету доказивања из члана 231. ЗПП. У преосталом делу (за период од јануара 2019. године закључно са јуном 2020. године) делимично је усвојио жалбу тужене, преиначио првостепену пресуду и одбио тужебени захтев као неоснован, јер према достављеним карнетима туженог за тај период тужилац није остварио сате прековременог рада, а ни ноћног рада, с позивом на члан 5. и члан 23. Закона о евиденцијама у области рада („Службени гласник РС“ бр. 101/05 и 36/99). У конкуренцији материјалних доказа у овом случају карнета о присуству на раду тужиоца за период од јануара 2019. године закључно са јуном 2020. године који не садржи евидентиране сате прековременог и ноћног рада за тужиоца овај период и исказа сведока који су уопштени, према ставу другостепеног суда већу доказну снагу имају карнети.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом указује да је другостепени суд изменио чињенично стање утврђено у поступку пред првостепеним судом.

Наиме, у основ пресуде којом другостепени суд преиначује првостепену пресуду узима се оно чињенично стање на којем је та пресуда заснована, или чињенично стање које је утврдио другостепени суд према резултату доказивања које је пред њим изведено. Ако поводом жалбе није одржана расправа, начело непосредности налаже да другостепени суд у основ своје преиначујуће пресуде узме чињенице на којима је заснована првостепена пресуда, а у противном је учињена битна повреда одредаба парничног поступка. Од тог правила закон предвиђа одступања у случају да је првостепени суд своје уверење о чињеницама засновао искључиво на посредно изведеним доказима и исправама, када те доказе и другостепени суд може оценити посредно, као и у случају када је првостепени суд свој став по питању једне спорне чињенице заузео извођењем закључка из друге чињенице.

У конкретном случају, првостепени суд је оценом оценом непосредно изведених доказа - исказа тужиоца и сведока изведених пред тим судом, утврдио да је тужилац и у периоду од јануара 2019. године закључно са јуном 2020. године остварио сате прековременог и ноћног рада које му тужени није платио. Другостепени суд је, међутим, само на основу писмених доказа (евиденција туженог о присуству тужиоца на раду), занемарујући непосредно изведене пред првостепеним судом и оцењене од стране тог суда, у смислу члана 8. у вези члана 231. ЗПП, извео закључак да тужилац у

овом периоду није остварио сате прековременог рада и ноћног рада који му тужени није платио.

На тај начин другостепени суд је без одржавања расправе на којој би били изведени докази, на којима је заснована првостепена пресуда, изменио утврђено чињенично стање. При том се преиначујућу првостепену пресуду позвао на члан 394. тачка 4. ЗПП, а који се примењује само онда када другостепени суд сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право, што овде очигледно не би био случај.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити учињену повреду поступка и уколико сматра да је чињенично стање погрешно утврђено поново оценити наводе жалбе туженог и у складу са начелом непосредности - извођењем доказа на расправи и њиховом оценом утврдити чињенично стање битно за правилну примену материјалног права

Из наведеног разлога, другостепена пресуда је у преиначавајућем делу морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог, а укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора.

Сходно изложеном, Врховни суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци овог решења.

Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић